

Nr 80.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1954/55; given Stockholms slott den 12 februari 1954.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Torsten Nilsson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1954.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1954/55 och anför därvid följande.

Inledning.

Från och med budgetåret 1940/41 redovisas huvuddelen av försvarets fastigheter på en särskild i rikshuvudboken uppförd kapitalfond, numera benämnd försvarets fastighetsfond. Sedan i enlighet med beslut av 1943 års riksdag vissa av försvarets fabriker organiserats såsom statligt affärsverk, varvid fabrikernas tillgångar och skulder från och med budgetåret 1944/45 upptagits till redovisning på en särskild kapitalfond, benämnd försvarets fabriksfond, har de av fabrikena disponerade fastigheterna från samma tidpunkt överförts från fastighetsfonden till fabriksfonden. Å andra sidan har i enlighet med beslut av 1950 års riksdag försvarets bostadsanskaffningsfond avvecklats från och med budgetåret 1950/51, varvid på densamma redovisade tillgångar överförts till försvarets fastighetsfond.

Försvarets fastighetsfond består från och med den 1 juli 1948 av fyra delfonder, nämligen arméns delfond, marinens delfond, flygvapnets delfond och befästningars delfond.

I årets statsverksproposition (bilaga 2 till specifikation av inkomsterna å driftbudgeten) har framlagts ett beräknat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1954/55. I överensstämmelse med statförslaget har på driftbudgeten i förslaget till riksstat bland Inkomster av statens kapitalfonder upptagits totalbeloppet av de i statförslaget för respektive delfonder angivna överskotten och bland Egentliga statsutgifter å fjärde huvudtiteln under rubrikerna C. Försvarskrafterna och E. Diverse med tills vidare beräknade belopp upptagits särskilda anslag för ersättning till envar av fastighetsfondens fyra delfonder för vederbörande förvaltningsmyndigheters rätt att nyttja de till fonden hörande eller av fonden förhyrda fastigheterna. Nämnade anslag har beräknats till sammanlagt 77 700 000 kronor, varav för arméns delfond 33 700 000 kronor, för marinens delfond 10 500 000 kronor, för flygvapnets delfond 18 000 000 kronor och för befästningars delfond 15 500 000 kronor.

Med skrivelse den 28 november 1953 har fortifikationsförvaltningen avgivit förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1954/55, varöver riksräkenskapsverket den 11 januari 1954 inkommit med utlåtande.

Översikt av fastighetsfondens ställning.

Av riksräkenskapsverkets utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1952/53 samt av ämbetsverkets specifikation av bland annat försvarets fastighets- och värdeminskningskonton m. m. för samma budgetår framgår, att fondens ställning per den 30 juni 1953 var följande.

Arméns delfond:**Tillgångar:**

Markvärde	70 504 619:39	
Byggnadsvärde	592 588 027:72	
Fordringar hos andra fonder	7 784 561:47	670 877 208:58

Skulder:

Värdeminskningsskonto	462 996 305:84	
Diverse medel	7 784 561:47	470 780 867:31

Kapitalbehållning 200 096 341:27

Marinens delfond:**Tillgångar:**

Markvärde	62 094 205:18	
Byggnadsvärde	189 907 751:38	
Fordringar hos andra fonder	4 405 613:64	256 407 570:20

Skulder:

Värdeminskningsskonto	155 824 339:90	
Diverse medel	4 405 613:64	160 229 953:54

Kapitalbehållning 96 177 616:66

Flygvapnets delfond:**Tillgångar:**

Markvärde	22 124 221:04	
Byggnadsvärde	425 184 577:32	
Fordringar hos andra fonder	3 831 344:31	451 140 142:67

Skulder:

Värdeminskningsskonto	276 790 591:78	
Diverse medel	3 831 344:31	280 621 936:09

Kapitalbehållning 170 518 206:58

Befästningars delfond:**Tillgångar:**

Markvärde	8 204 297:44	
Byggnadsvärde	728 599 569:33	
Fordringar hos andra fonder	2 021 306:72	738 825 173:49

Skulder:

Värdeminskningsskonto	653 003 148:91	
Diverse medel	2 021 306:72	655 024 455:63

Kapitalbehållning 83 800 717:86

I detta sammanhang må erinras att den för budgetåret 1952/53 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 69,632 miljoner kronor. Inkomsterna beräknades till detta belopp och utgifter och överskottet till respektive 48,507 och 21,125 miljoner kronor. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen för budgetåret 1952/53 (s. 178 och 179) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 21 308 197 kronor 72 öre, som tillförts statsregleringen.

Stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1953/54 har fastställts den 8 maj 1953.

Förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1954/55.

Staten för försvarets fastighetsfond skall jämlikt beslut av 1948 års riksdag upptaga följande titlar, nämligen å inkomstsidan A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden, C. Inkomster av övnings- och skjutfält och D. Diverse inkomster samt å utgiftssidan A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdeminskningsskonto och C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden ävensom Överskott att tillföras rikstatsens driftbudget. Inkomsterna respektive utgifterna under de angivna titlarna skall upptagas särskilt för de olika delfonderna.

Vid beräkningen av de olika posterna i staten följer jag denna uppställning och upptager därvid först till behandling fondens utgifter.

UTGIFTERNA.

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.

Angående grunderna för beräkningen av medelsbehovet för reparation och underhåll av försvarets byggnadsbestånd torde få hänvisas till vad som därom anfördes i propositionen 1949: 71 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1949/50. Såsom av propositionen framgår uppdelas försvarets byggnadsbestånd i tre grupper beroende på fastigheternas ålder. Medelsbehovet för reparationer och underhåll beräknas till viss procent av den faktiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet omräknad till 1935 års prisnivå.

Fortifikationsförvaltningen beräknar underhållsprocenten, omräknad till 1953 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex (261), till i första gruppen 2,87 % för arméns och flygvapnets delfonder och 3,92 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 2,09 % respektive 1,04 % för alla tre delfonderna utom beträffande flygfält och befästningar, för vilka särskilda bestämmelser gäller.

Riksräkenskapsverket har icke anfört någon erinran mot denna beräkning.

Arméns delfond. Av följande sammanställning framgår de för budgetåret 1953/54 beräknade reparations- och underhållskostnaderna för arméns delfond samt motsvarande kostnader för budgetåret 1954/55 enligt fortifikationsförvaltningens förslag och departementsförslaget.

	Budgetåret 1953/54	Budgetåret 1954/55	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- chefen
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	10 420 000	10 767 000	10 295 000
b) Smärre förbättringsarbeten	1 043 000	1 455 000	1 030 000
c) Löpande underhåll av övningsfält m. m.	1 500 000	1 600 000	1 600 000
d) Iståndsättning av jordbruksfastigheter	1 220 000	1 200 000	1 250 000
e) Övriga iståndsättningsarbeten	7 000 000	16 000 000	7 790 000
f) Skatter	350 000	350 000	350 000
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	250 000	250 000	250 000
h) Ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök	60 000	60 000	60 000
i) Ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid arméns tygverkstäder m. m.	250 000	250 000	150 000
j) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.	200 000	200 000	200 000
k) Underhåll av enskilda vägar	130 000	145 000	145 000
l) Brandsläckningsmateriel m. m.	—	320 000	—
Summa kronor	22 423 000	32 597 000	23 120 000

Fortifikationsförvaltningen uppskattar värdena under arméns delfond på byggnader m. m. — vilka värden lägges till grund för beräkningen av delposterna Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. samt Smärre förbättringsarbeten — enligt 1935 års kostnadsnivå till 280 728 024 kronor för byggnader hänförliga till första gruppen samt till 124 927 184 kronor och 50 900 648 kronor för byggnader hänförliga till andra respektive tredje gruppen.

Underhållskostnaderna beräknas av fortifikationsförvaltningen enligt förut angivna grunder till:

1. gruppen	280 728 024 × 2,87 %	8 056 894
2. »	124 927 184 × 2,09 %	2 610 978
3. »	50 900 648 × 1,04 %	529 367

Summa kronor 11 197 239

För budgetåret 1953/54 har för underhåll av icke invärderade baracker upptagits ett belopp av 450 000 kronor. Då ifrågakommande baracker, till antalet 3 000 stycken, till övervägande delen beräknas komma att erfordras även i framtiden för militära ändamål såsom förläggningslokaler, förråd, övningsläger och såsom lokaler för speciell utbildning vid truppförband m. m. är det nödvändigt med väsentligt ökat underhållsanslag för att

barackbeståndet icke skall förfalla. För fortsatt utförande av oundgängligen nödvändiga underhållsarbeten beräknar fortifikationsförvaltningen för budgetåret 1954/55 ett belopp av 850 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen anmäler att den inventering som igångsatts av barackbeståndet nu slutförts, men att viss kompletterande besiktning m. m. erfordras innan förslag kan framläggas om invärdering av barackerna i fastighetsfonden.

I enlighet med det anförda beräknar fortifikationsförvaltningen således underhållskostnaderna till $(11\,197\,239 + 850\,000 =) 12\,047\,239$ kronor. Beloppet föreslås emellertid minskat med de beräknade kostnaderna för yttre renhållning, 200 000 kronor, vilka kostnader skall bestridas av vederbörligt anslag till bränsle m. m. och därför frånräknas det för byggnadsunderhållet beräknade beloppet. Återstoden, 11 847 239 kronor eller avrundat 11 847 000 kronor, föreslås fördelad med 10 767 000 kronor på posten Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. och 1 080 000 kronor på posten Smärre förbättringsarbeten. Härutöver anmäler fortifikationsförvaltningen behov av 375 000 kronor för skyddsanordningar vid arméns anläggningar för att minska inbrottsriskerna m. m. Dessa medel anser ämbetsverket böra upptagas under posten Smärre förbättringsarbeten som således kommer att uppgå till $(1\,080\,000 + 375\,000 =) 1\,455\,000$ kronor.

Behovet av medel för löpande underhåll av övningsfält m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen, efter av ämbetsverket verkställda reduceringar av förbandens äskanden, till 1 600 000 kronor. Beloppet anses av fortifikationsförvaltningen såsom oundgängligen nödvändigt. Ämbetsverket framhåller bland annat att den ökade motoriseringen ställer stora krav på vägarna inom övningsfälten. Även själva övningsmarken utsättes för sönderkörning särskilt av stridsvagnarna. Den måste iordningställas så att den ej så småningom blir helt oframkomlig. Dessa arbeten på vägar och övningsmark medför avsevärda kostnader. Underhållsutgifterna fördelar sig med 1 550 000 kronor på ordinarie underhåll, 25 000 kronor på större reparationer och 25 000 kronor på nybyggnads- och förändringsarbeten.

Vad angår kostnaderna för iståndsättning av jordbruksfastigheter anför ämbetsverket i huvudsak följande. Den anbefallda översynen av byggnadsbeståndet på jordbruksfastigheterna, som tidigare verkställts beträffande första—sjätte militärområdena, har numera hunnit slutföras även beträffande sjunde militärområdet. För iståndsättning av jordbruksbyggnaderna inom sistnämnda militärområde erfordras 100 000 kronor. För fortsatt iståndsättning av vägarna på Väddö skjutfält erfordras för nästa budgetår 60 000 kronor (för innevarande budgetår har för samma ändamål anvisats 110 000 kronor). Arbetena utgör en fjärde och sista etapp av ifrågavarande iståndsättningsarbeten. Under nästa budgetår hör även

viss maskinell utrustning för vägunderhållet inom arméns övnings- och skjutfält anskaffas för 40 000 kronor (för innevarande budgetår 135 000 kronor).

I sitt förslag till stat för budgetåret 1953/54 anmälde fortifikationsförvaltningen att kostnaderna för de oundgängligen erforderliga iståndsättningsarbetena av vägbeståndet inom jordbruksfastigheterna beräknades till i runt tal 4 000 000 kronor. Till genomförande av en första etapp av nämnda arbeten har ämbetsverket för innevarande budgetår avsett ett belopp av 605 000 kronor. Det är synnerligen angeläget att arbetena fortsättes under budgetåret 1954/55. För denna andra etapp erfordras ett belopp av 1 000 000 kronor.

För iståndsättning av jordbruksfastigheter beräknas således ett sammanlagt belopp av $(100\ 000 + 60\ 000 + 40\ 000 + 1\ 000\ 000 =)$ 1 200 000 kronor.

Vad övriga iståndsättningsarbeten beträffar har fortifikationsförvaltningen i sina medelsäskanden för innevarande budgetår närmare redogjort för de brister som för närvarande vidlåder arméns byggnadsbestånd (jfr prop. 1953: 76, s. 8—9). I sina medelsäskanden för nästa budgetår framhåller ämbetsverket härutöver bland annat att läget för närvarande i många fall är sådant att värnpliktig personal förlägges och utbildas i byggnader, beträffande vilka — bortsett från deras stora byggnadstekniska och sanitära brister — icke kan garanteras ordnad uppvärmning och där, med hänsyn till det skick vari befintliga elektriska installationer befinner sig, icke heller nödvändig ljusstyrka för olika behov, till exempel studieändamål, kan tillförsäkras.

Ämbetsverket framhåller vidare att riksdagens militieombudsman även under budgetåret 1952/53 anfört erinringar rörande bland annat åtskilliga av de förhållanden som avses skola tillrättas genom av ämbetsverket planerade åtgärder, vilka emellertid hittills icke kunnat genomföras på grund av den knappa medelstilledningen.

Fortifikationsförvaltningen har i medelsäskandena i en sammanställning upptagit de arbeten, som bör komma till utförande med anlitande av medel under förevarande delpost, nämligen iståndsättnings- och renoveringsarbeten enligt generalplan, utbyte av krismateriel, iståndsättning av elektriska installationer, utbyte av rörledningar m. m., renoverings- och moderniseringsarbeten av krigsskolans förläggning på Karlberg, iståndsättning av vägar inom kasernfastigheter, åtgärder erforderliga i anledning av arbetarskyddslagets bestämmelser och åtgärder till förekommande av olycksfall vid arbete på tak. Medelsbehovet för ifrågavarande iståndsättningsarbeten m. m. beräknas till 63 300 000 kronor. För ifrågavarande ändamål hittills anvisade medel har i första hand använts för yttre underhållsåtgärder såsom takomläggningar, iståndsättning av vissa värmeinstallationer och vissa vägarbeten m. m. Endast i mindre omfattning har

åtgärder för sanering av förläggingsförhållandena, modernisering av skol- och utbildningslokaler m. m. kunnat komma till utförande. Omläggning av de elektriska installationerna av ledningsnäten har i regel kunnat utföras endast i de fall, där behovet av sådana arbeten varit ur risksynpunkt mest aktuellt. Likaså har åtgärder erforderliga i anledning av arbetarskyddslagens bestämmelser kunnat utföras i stort sett endast i de fall då ifrågakvarande åtgärder haft samband med eller direkt påverkats av andra pågående byggnadsarbeten. Utbyte och ersättning av vid nybyggnad använd krismateriel har huvudsakligen endast kunnat ske vid uppkommande katastroffall. Fortifikationsförvaltningen framhåller vidare att den väsentligt ökade motoriseringen med införandet av tyngre fordon medför att ytterligare omfattande förstärkning, breddning och permanentbeläggning av vägar och planer inom kasernområden snarast måste företagas för att förhindra vägkropparnas totala sönderbrytning.

Med hänsyn till det allmänt dåliga skick vari byggnader m. m. befinner sig anser fortifikationsförvaltningen det som synnerligen angeläget att angivna iståndsättningsarbeten m. m. genomföres inom en tidsperiod av högst fyra år. Ämbetsverket beräknar därför medelsbehovet för övriga iståndsättningsarbeten för nästa budgetår till (63 300 000 : 4 =) i runt tal 16 000 000 kronor.

Beträffande medelsbehovet för ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid arméns tygverkstäder m. m. framhåller fortifikationsförvaltningen att enligt Kungl. Maj:ts beslut den 10 april 1953 med bestämmelser rörande redovisning av tillgångar och skulder m. m. vid vissa försvarsverkstäder skall från och med den 1 juli 1953 vid vissa verkstäder kostnaderna för erforderliga rationaliseringsarbeten inräknas i verkstädernas driftkostnader. Ett 70-tal större och mindre verkstäder sorterande under arméförvaltningens tygavdelning omfattas emellertid icke av beslutet, varför vid dessa verkstäder medel även i fortsättningen erfordras för ändringsarbeten föranledda av rationaliseringsåtgärder. Fortifikationsförvaltningen räknar därför med ett medelsbehov av 250 000 kronor för nästa budgetår under förevarande delpost.

Kostnaderna för underhåll av enskilda vägar beräknar fortifikationsförvaltningen på grund av tillkomsten av ytterligare vägar till 15 000 kronor högre än för innevarande budgetår, eller 145 000 kronor.

Under en särskild delpost, brandsläckningsmateriel m. m., anmäler fortifikationsförvaltningen ett medelsbehov av 320 000 kronor för anskaffning av brandbilar till vissa av arméns förband.

Beträffande övriga poster torde få hänvisas till den i det föregående intagna sammanställningen.

Riksräkenskapsverket, som icke helt kunnat tillstyrka fortifikationsförvaltningens förslag till beräkning av delfondens tillgångar, beräknar de procentberäknade underhållskostnaderna till 11 194 000 kronor. För under-

håll av baracker beräknar riksräkenskapsverket samma belopp som för innevarande budgetår, eller 450 000 kronor. Medel för skyddsanordningar vid arméns anläggningar anser ämbetsverket böra upptagas under delposten Övriga iståndsättningsarbeten.

Medelsbehovet under sistnämnda delpost beräknar riksräkenskapsverket till samma belopp som för innevarande budgetår, eller 7 000 000 kronor. För ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid arméns tygverkstäder upptager ämbetsverket icke några medel för nästa budgetår. Kostnaderna för anskaffning av brandbilar bör enligt riksräkenskapsverket bestridas av anslag under fjärde huvudtiteln.

Med biträdande i övrigt av fortifikationsförvaltningens förslag beräknar riksräkenskapsverket posten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 22 249 000 kronor.

Departementschefen.

Vid beräkningen av underhållskostnaderna för byggnader m. m. har fortifikationsförvaltningen till värdet av de anläggningar som var redovisade på fastighetsfonden den 30 juni 1953 lagt värdet av byggnader, som beräknas skola under innevarande budgetår upptagas till redovisning på fonden, medan å andra sidan frändragits värdet av byggnader, som under innevarande budgetår beräknas skola avgå. Riksräkenskapsverket, som icke helt kunnat tillstyrka fortifikationsförvaltningens förslag till beräkning av tillgångarna på arméns delfond, har upptagit de procentberäknade underhållskostnaderna till 11 194 000 kronor. Jag godtager denna beräkning. Såväl fortifikationsförvaltningen som riksräkenskapsverket har emellertid utgått från att marinförvaltningens och flygförvaltningens ämbetsbyggnader i fortsättningen skall redovisas på arméns delfond. Då jag icke räknar med någon överföring till nämnda delfond av dessa byggnader bör de procentberäknade underhållskostnaderna under arméns delfond minskas med 119 000 kronor och ökas med 57 000 kronor respektive 62 000 kronor under marinens och flygvapnets delfonder. I likhet med riksräkenskapsverket beräknar jag kostnaderna för underhåll av baracker till 450 000 kronor. Kostnaderna för skyddsanordningar bör såsom föreslagits av riksräkenskapsverket bestridas av medel under delposten Övriga iståndsättningsarbeten. Jag beräknar sålunda för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. ett belopp av 10 295 000 kronor samt för smärre förbättringsarbeten ett belopp av 1 030 000 kronor, utgörande i runt tal tio procent av posten till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.

Delposten Iståndsättning av jordbruksfastigheter har av ämbetsverken för nästa budgetår upptagits till 1 200 000 kronor. I yttrande den 11 januari 1954 över 1951 års Järvafältsutrednings betänkande har emellertid fortifikationsförvaltningen hemställt att i staten för fastighetsfonden för budgetåren 1954/56 måtte för vardera året beräknas 100 000 kronor för ut-

dikning och torrläggning av mark inom Järfafältet. Med hänsyn härtill föreslår jag att delposten uppräknas med 50 000 kronor till 1 250 000 kronor för att möjliggöra att ifrågakvarande arbeten påbörjas.

För övriga iståndsättningsarbeten har för innevarande budgetår beräknats 7 000 000 kronor. Under återopande av det dåliga skick i vilket arméns byggnadsbestånd befinner sig har fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår äskat 16 000 000 kronor. Då medelsbehovet synes mycket angeläget räknar jag här med någon ökning av medelstildelningen och föreslår att delposten för nästa budgetår beräknas till 7 790 000 kronor.

För ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid arméns tygverkstäder m. m. beräknar jag 150 000 kronor för nästa budgetår. För anskaffning av brandbilar beräknar jag i likhet med riksräkenskapsverket icke några medel.

Beträffande beräkningen av övriga i anslagsposten ingående delposter biträder jag ämbetsverkens förslag.

Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för arméns delfond bör således för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 23 120 000 kronor.

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva den jämkning mellan de särskilda posterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Marinens delfond. Av följande sammanställning framgår de för budgetåret 1953/54 beräknade reparations- och underhållskostnaderna för marinens delfond samt motsvarande kostnader för budgetåret 1954/55 enligt fortifikationsförvaltningens förslag och departementsförslaget.

	Budgetåret 1953/54	Budgetåret 1954/55	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- schefen
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	3 189 000	3 192 000	3 244 000
b) Löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m.	1 005 000	925 000	925 000
c) Smärre förbättringsarbeten	319 000	419 000	324 000
d) Underhåll av övningsfält m. m.	100 000	85 000	85 000
e) Iståndsättning av jordbruksfastigheter	100 000	—	—
f) Övriga iståndsättningsarbeten	2 600 000	2 800 000	1 820 000
g) Skatter	150 000	200 000	200 000
h) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	—	60 000	60 000
i) Ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid marinverkstäderna	250 000	500 000	250 000
j) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.	75 000	75 000	75 000
k) Underhåll av enskilda vägar	8 000	8 000	8 000
l) Brandsläckningsmateriel m. m.	—	60 000	—
Summa kronor	7 796 000	8 324 000	6 991 000

Fortifikationsförvaltningen anför som underlag för beräkning av delposterna Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. och Smärre förbättringsarbeten att värdena för byggnader (med undantag av hamnanläggningar) beräknas till 67 945 443 kronor för äldre byggnader hänförliga till första gruppen samt till 43 874 928 kronor respektive 4 831 437 kronor för nyare byggnader hänförliga till andra respektive tredje gruppen.

Underhållskostnaderna beräknas av fortifikationsförvaltningen enligt förut angivna grunder till:

1. gruppen	67 945 443 × 3,32 %	2 663 461
2. »	43 874 928 × 2,09 %	916 986
3. »	4 831 437 × 1,04 %	50 247
			Summa kronor 3 630 694

Från sistnämnda belopp avgår beräknad kostnad för yttre renhållning, 120 000 kronor. Återstoden 3 510 694 eller avrundat 3 511 000 kronor föreslås fördelad med 3 192 000 kronor till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. och 319 000 kronor till smärre förbättringsarbeten. Under sistnämnda delpost upptager fortifikationsförvaltningen medel även för skyddsanordningar vid marinens anläggningar. För ifrågavarande ändamål beräknas 100 000 kronor varför delposten Smärre förbättringsarbeten beräknas till (319 000 + 100 000 =) 419 000 kronor.

Kostnaderna för löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen till 925 000 kronor. Beräkningen har liksom för innevarande budgetår verkställts efter individuell uppskattning.

För underhåll av övningsfält m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen de för nästa budgetår erforderliga underhållsmedlen till 85 000 kronor, varav 55 000 kronor till ordinarie underhåll, 15 000 kronor till större reparationer och 15 000 kronor till nybyggnads- och förändringsarbeten.

Fortifikationsförvaltningen har i medelsäskandena i en sammanställning upptagit de arbeten som bör komma till utförande med anlitande av medel under delposten Övriga iståndsättningsarbeten, nämligen iståndsättnings- och renoveringsarbeten enligt generalplan, iståndsättning av hamnanläggningar, utbyte av krismateriel, iståndsättning av vägar m. m. samt åtgärder erforderliga i anledning av arbetarskyddslagets bestämmelser och åtgärder till förekommande av olycksfall vid arbete på tak. Medelsbehovet beräknas till sammanlagt 11 180 000 kronor.

Liksom beträffande motsvarande arbeten under arméns delfond är de i sammanställningen redovisade arbetena av sådan art att de bör åtgärdas inom en tidsperiod av fyra år. Fortifikationsförvaltningen beräknar så-

lunda medelsbehovet för nästa budgetår till övriga iståndsättningsarbeten till (11 180 000 : 4 =) i runt tal 2 800 000 kronor.

För skatter erfordras för nästa budgetår på grund av ytterligare markförvärv m. m. 200 000 kronor, innebärande en ökning med 50 000 kronor i jämförelse med innevarande budgetår.

För ändrings- och inredningsarbeten föranledda av organisationsundersökningar vid marinens förband beräknar statens organisationsnämnd 60 000 kronor för nästa budgetår. Fortifikationsförvaltningen har i enlighet härmed upptagit delposten Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar till nämnda belopp.

För innevarande budgetår har för ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid marinverkstäderna upptagits 250 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen framhåller att marinförvaltningen i skrivelse till ämbetsverket meddelat att de medel som hittills ställts till förfogande för ifrågavarande ändamål varit otillräckliga och att medelsbehovet för nästa budgetår beräknas till 500 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen har i enlighet med marinförvaltningens förslag upptagit medelsbehovet under delposten för nästa budgetår till 500 000 kronor.

Under en särskild delpost, brandsläckningsmateriel m. m., har fortifikationsförvaltningen beräknat 60 000 kronor för anskaffning av brandbilar vid vissa marina förband.

Beträffande övriga poster hänvisas till den i det föregående intagna sammanställningen.

Riksräkenskapsverket uppskattar i överensstämmelse med fortifikationsförvaltningens förslag de procentberäknade underhållskostnaderna för byggnader på marinens delfond till 3 631 000 kronor. Medel för skyddsanordningar anser riksräkenskapsverket, liksom beträffande arméns delfond, böra upptagas under delposten Övriga iståndsättningsarbeten.

Medelsbehovet under sistnämnda delpost beräknar riksräkenskapsverket till samma belopp som för innevarande budgetår, eller 2 600 000 kronor. För ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid marinverkstäderna upptager riksräkenskapsverket icke några medel för nästa budgetår. Ämbetsverket avstyrker, liksom beträffande arméns delfond, att medel upptages på fastighetsfondens stat för anskaffning av brandbilar.

Med biträdande i övrigt av fortifikationsförvaltningens förslag beräknar riksräkenskapsverket posten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 7 464 000 kronor.

Departementschefen.

Angående grunderna för beräkningen av underhållskostnaderna för byggnader m. m. får jag hänvisa till vad som därom anförts under arméns delfond. I anslutning till vad jag anfört under nämnda delfond i fråga om redovisningen av marinförvaltningens ämbetsbyggnad beräknar

jag de procentberäknade underhållskostnaderna till (3 631 000 + 57 000 =) 3 688 000 kronor. Kostnaderna för skyddsanordningar vid marinens anläggningar bör, såsom förutsatts av riksräkenskapsverket, bestridas från delposten Övriga iståndsättningsarbeten. Delposterna Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. och Smärre förbättringsarbeten beräknar jag sålunda till 3 244 000 kronor respektive 324 000 kronor.

För övriga iståndsättningsarbeten har för innevarande budgetår beräknats 2 600 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen äskar för nästa budgetår 2 800 000 kronor. Jag kan emellertid icke tillstyrka att för ändamålet anvisas mer än 1 820 000 kronor.

Till ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid marinverkstäderna beräknar jag för nästa budgetår 250 000 kronor, eller samma belopp som för innevarande budgetår. För anskaffning av brandbilar upptager jag i likhet med riksräkenskapsverket icke några medel.

I övrigt godtager jag de av ämbetsverken gjorda beräkningarna och uppskattar medelsbehovet under anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för marinens delfond till 6 991 000 kronor med den fördelning på delposter som av det föregående framgår.

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva den jämkning mellan de särskilda posterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Flygvapnets delfond. Av följande sammanställning framgår de för budgetåret 1953/54 beräknade reparations- och underhållskostnaderna för flygvapnets delfond samt motsvarande kostnader för budgetåret 1954/55 enligt fortifikationsförvaltningens förslag och departementsförslaget.

	Budgetåret 1953/54	Budgetåret 1954/55	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- chefen
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	2 964 000	3 162 000	3 200 000
b) Smärre förbättringsarbeten	296 000	396 000	320 000
c) Underhåll av flygfält m. m.	2 027 000	2 275 000	2 275 000
d) Underhåll av jordbruksfastigheter m. m.	50 000	43 000	43 000
e) Iståndsättning av jordbruksfastigheter	20 000	—	—
f) Övriga iståndsättningsarbeten	1 975 000	3 300 000	1 150 000
g) Skatter	75 000	100 000	100 000
h) Ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid de centrala flygverkstäderna	120 000	—	—
i) Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.	75 000	75 000	75 000
j) Underhåll av enskilda vägar	10 000	5 000	5 000
Summa kronor	7 612 000	9 356 000	7 168 000

Fortifikationsförvaltningen anför till ledning för beräkningen av posterna Löpande reparation och underhåll av byggnader m.m. samt Smärre förbättringsarbeten att värdet av äldre byggnader, exklusive värdet av flygfält m. m., beräknas till 25 867 798 kronor. Värdet av nyare byggnader, exklusive flygfält m. m., beräknas för andra gruppen till 115 978 428 kronor och för tredje gruppen till 14 535 760 kronor.

Underhållskostnaderna för byggnader m. m. beräknas enligt förut angivna grunder till:

1. gruppen	25 867 798 × 2,87 %	742 406
2. »	115 978 428 × 2,09 %	2 423 949
3. »	14 535 760 × 1,04 %	151 172
		Summa kronor 3 317 527

Från sistnämnda belopp avgår beräknad kostnad för yttre renhållning, 60 000 kronor. Återstoden 3 257 527 kronor, eller avrundat 3 258 000 kronor, föreslås fördelad med 2 962 000 kronor till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. samt 296 000 kronor till smärre förbättringsarbeten. Delposten Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. föreslås emellertid ökad med kostnaden för av brandskyddsövningar föranledd ersättningsanskaffning av brandmateriel och skumvätska, eller 200 000 kronor. Totala medelsbehovet under ifrågavarande delpost beräknas sålunda till (2 962 000 + 200 000 =) 3 162 000 kronor. Under delposten Smärre förbättringsarbeten upptager fortifikationsförvaltningen ett belopp av 100 000 kronor för skyddsanordningar vid flygvapnets anläggningar, varför det totala medelsbehovet under delposten uppgår till (296 000 + 100 000 =) 396 000 kronor.

Beträffande kostnaderna för underhåll av flygfält m. m. anför fortifikationsförvaltningen att anläggningsvärdet för flygfält med tillhörande banor och plattor m. m. den 30 juni 1953 uppgick till 136 277 900 kronor enligt 1946 års byggnadskostnadsnivå. Underhållskostnaderna beräknas till (1,5 % × 136 277 900 =) 2 044 169 kronor. Därtill kommer kostnaderna för underhåll av flygfältens befästningsanläggningar för vilket ändamål beräknas 230 300 kronor. Kostnaderna för underhåll av flygfält m. m. beräknas således för budgetåret 1954/55 till (2 044 169 + 230 300 =) i runt tal 2 275 000 kronor.

För underhåll av jordbruksfastigheter m. m. avses 43 000 kronor erforderligt för skogsvårdsåtgärder, för underhåll av körvägar, broar m. m.

Fortifikationsförvaltningen har i medelsäskandena i en sammanställning upplagit de arbeten som bör komma till utförande med anlitan- de av medel under delposten Övriga iståndsättningsarbeten, nämligen iståndsättnings- och renoveringsarbeten enligt generalplan, utbyte av kris-

materiel, iståndsättning av elektriska ledningsnät m. m., iståndsättning av vägar samt åtgärder erforderliga i anledning av arbetarskyddslagets bestämmelser och åtgärder till förekommande av olycksfall vid arbete på tak. Medelsbehovet för här ifrågakarande arbeten beräknas till sammanlagt 13 200 000 kronor.

Liksom beträffande arméns och marinens delfonder är de i sammanställningen redovisade arbetena av sådan art att de bör åtgärdas inom en tidsperiod av fyra år. Fortifikationsförvaltningen beräknar sålunda medelsbehovet för övriga iståndsättningsarbeten till $(13\ 200\ 000 : 4 =) 3\ 300\ 000$ kronor.

För skatter har för innevarande budgetår upptagits ett belopp av 75 000 kronor. Utgifterna för skatter under nämnda budgetår beräknas emellertid komma att överstiga detta belopp, varför fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår äskar 100 000 kronor.

Beträffande beräkningen av medelsbehovet under övriga delposter torde få hänvisas till den i det föregående intagna sammanställningen.

Riksräkenskapsverket uppskattar i överensstämmelse med fortifikationsförvaltningens förslag de procentberäknade underhållskostnaderna för byggnader m. m. på flygvapnets delfond till 3 318 000 kronor. I likhet med vad riksräkenskapsverket framhållit beträffande arméns och marinens delfonder räknar ämbetsverket icke med några medel för skyddsanordningar under delposten Smärre förbättringsarbeten, utan föreslår att ifrågakarande medelsbehov tillgodoses under delposten Övriga iståndsättningsarbeten.

Sistnämnda delpost beräknar riksräkenskapsverket till samma belopp som för innevarande budgetår, eller 1 975 000 kronor.

Med biträdande i övrigt av fortifikationsförvaltningens förslag beräknar riksräkenskapsverket posten till reparations- och underhållskostnader m. m. till 7 931 000 kronor.

Departementschefen.

Angående grunderna för beräkningen av underhållskostnaderna för byggnader m. m. torde jag få hänvisa till vad som därom anförts under arméns delfond. I anslutning till vad jag under nämnda delfond anført beträffande redovisningen av flygförvaltningens ämbetsbyggnad uppskattar jag de procentberäknade underhållskostnaderna till $(3\ 318\ 000 + 62\ 000 =) 3\ 380\ 000$ kronor. Medel för skyddsanordningar vid flygvapnets anläggningar bör i överensstämmelse med riksräkenskapsverkets förslag beräknas under delposten Övriga iståndsättningsarbeten. Delposterna Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. och Smärre förbättringsarbeten beräknar jag sålunda till 3 200 000 kronor respektive 320 000 kronor.

Enligt de av 1948 års riksdag beslutade grunderna för beräkning av underhållskostnaderna för flygfälten skall ifrågakarande kostnader beräk-

nas i viss relation till anläggningsvärdet, varvid för flygfälten med därå befintliga rullbanor och andra för flygverksamhetens bedrivande omedelbart avsedda anordningar skall tillämpas en underhållskvot av 1,5 % av anläggningsvärdet den 1 juli 1946, medan underhållskvoten för på flygfälten befintliga befästningsanläggningar skall vara densamma som gäller för övriga befästningar. Omräkningen av flygfältens bokförda värde till anläggningsvärdet den 1 juli 1946 sker med anlitande av för ändamålet av flygförvaltningen utarbetade indexserier. I enlighet härmed beräknar jag, med biträdande av ämbetsverkens förslag, delposten Underhåll av flygfält m. m. till 2 275 000 kronor.

För övriga iståndsättningsarbeten har för innevarande budgetår beräknats 1 975 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen äskar för nästa budgetår 3 300 000 kronor. Jag kan emellertid icke tillstyrka att för ändamålet anvisas mer än 1 150 000 kronor.

I övrigt biträder jag ämbetsverkens förslag.

Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för flygvapnets delfond bör sålunda för nästa budgetår beräknas till 7 168 000 kronor med den fördelning på delposter som framgår av det föregående.

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva den jämkning mellan de särskilda posterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Befästningars delfond. I staten för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1953/54 har anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. under befästningars delfond upptagits till 9 145 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen anmäler att ämbetsverket liksom för innevarande budgetår beträffande de i befästningars delfond ingående hamnanläggningarna beräknat underhållsmedlen efter särskild behovsprövning. Flertalet av dessa hamnanläggningar är belägna i det yttre havsbandet och därigenom utsatta för hårt slitage. Erfarenheterna har visat att de procentuellt beräknade underhållsmedlen icke förslå till ett godtagbart underhåll av anläggningarna i fråga. Ämbetsverket framhåller därför ånyo betydelsen av att särskilda medel, i likhet med vad som är fallet beträffande marinens motsvarande anläggningar, ställes till förfogande. Värdet av anläggningarna uppgick den 1 juli 1953 enligt 1946 års prisnivå till 6 429 200 kronor. För underhåll av anläggningarna för nästa budgetår beräknar fortifikationsförvaltningen 400 000 kronor.

Värdet av anläggningarna i befästningars delfond den 1 juli 1953 framgår av uppställningen på nästa sida.

Fortifikationsförvaltningen beräknar underhållsmedlen till $(0,97 \% \times 676\,322\,700 =)$ i runt tal 6 560 000 kronor. Medelsbehovet för löpande reparation och underhåll skulle således uppgå till $(400\,000 + 6\,560\,000 =)$ 6 960 000 kronor.

	Anläggnings- kostnad kronor	Enligt 1946 års byggnadskost- nadsnivå kronor
Ställning den 1 juli 1952	666 767 413	690 058 600
Under budgetåret 1952/53 har <i>ökning</i> av värdet ägt rum genom		
1) Överföring från lotsstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden	+ 3 700	+ 6 100
2) Investeringar enligt försvarets civilförvaltnings räkenskaper	+ 61 832 156	+ 37 717 600
Härtill bör läggas värdet av anläggningar, vilka föreslagits skola tillföras (avföras från) delfonden, <i>nettoökning</i> ...	+ 14 662 768	+ 13 751 500
Därutöver <i>tillkommer</i> anläggningar, vilka föreslagits skola invärderas på delfonden	+ 10 099 855	+ 6 049 700
Härför bör <i>avgå</i>		
1) Vissa utgifter för luftskyddsåtgärder, maskeringsmateriel m. m., tillhoppa	— 215 596	— 126 800
2) Utbetalningar för ej färdigställda anläggningar	— 106 073 456	— 64 704 800
Summa kronor	647 076 840	682 751 900
Avgår för hamnanläggningar	—	— 6 429 200
Summa kronor	—	676 322 700

Utöver ovan beräknade underhållsmedel erfordras särskilda medel för istandsättningsarbeten. Sålunda beräknas 800 000 kronor för fortsatt modernisering av äldre befästningsanläggningar och istandsättning av äldre byggnader och baracker. För omläggning av ventilations-, vatten- och avloppsledningarna i en bergverkstad erfordras för nästa budgetår ett belopp av 500 000 kronor. Vid krigsmaterielverkets lokalförvaltningar måste vissa kompletteringsarbeten utföras på anläggningarna och deras installationer. Härför beräknas 200 000 kronor för nästa budgetår. För en ny brygganordning vid en oljelagringsanläggning beräknas vidare 170 000 kronor. Under försvarsgrenarnas delfonder har beräknats medel för skyddsanordningar för att minska inbrotts- och sabotageriskerna. För skyddsanordningar beträffande anläggningar under befästningars delfond beräknas för nästa budgetår 400 000 kronor. I tidigare äskanden har medel beräknats för rensnings- och förstärkningsarbeten i bergrum. Kostnaderna för återstående arbeten, huvudsakligen förstärkningsarbeten, beräknas till 1 200 000 kronor, varav för nästa budgetår erfordras 500 000 kronor. För utbyte av krismateriel och för åtgärder erforderliga i anledning av arbetarskyddslagets bestämmelser erfordras 300 000 respektive 250 000 kronor under budgetåret 1954/55. Det sammanlagda beloppet till istandsättningsarbeten uppskattas således till (800 000 + 500 000 + 200 000 + 170 000 + 400 000 + 500 000 + 300 000 + 250 000 =) 3 120 000 kronor.

För underhåll av sådana anläggningar som icke kan invärderas i befästningars delfond, exempelvis anläggningar i kronan icke tillhöriga fastigheter, anordningar och materiel för marina hinder och krigsförtöjnings-

platser samt fortifikatorisk rustningsmateriel och brandmateriel, beräknar fortifikationsförvaltningen ett belopp av 250 000 kronor.

För skatter beräknas 10 000 kronor och för underhåll av enskilda vägar 25 000 kronor.

De sammanlagda underhållsmedlen skulle således beträffande befästningars delfond uppgå till $(6\,560\,000 + 400\,000 + 3\,120\,000 + 250\,000 + 10\,000 + 25\,000 =)$ 10 365 000 kronor.

Riksräkenskapsverket, som förutsätter att den procentuella beräkningsmetoden såsom hittills skall tillämpas även på delfondens hamnanläggningar, har upptagit de procentberäknade underhållsmedlen till 6 623 000 kronor.

För iståndsättningsarbeten beräknar ämbetsverket samma belopp som för innevarande budgetår, eller 2 100 000 kronor.

Med biträdande i övrigt av fortifikationsförvaltningens förslag har riksräkenskapsverket sålunda för reparations- och underhållskostnader m. m. under befästningars delfond beräknat ett belopp av $(6\,623\,000 + 2\,100\,000 + 250\,000 + 25\,000 + 10\,000 =)$ 9 008 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt propositionen 1948:157 skall beräkningen av underhållskostnaderna för befästningar och bergrum ske i relation till anläggningsvärdet, varvid för såväl befästningar som bergrum skall tillämpas en gemensam underhållskvot på anläggningsvärdet den 1 juli 1946. Enligt propositionen 1951:88 har underhållskvoten bestämts till 0,6 % vid 1946 års prisnivå, vilken procentsats omräknad till 1953 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex giver en underhållskvot av 0,97 %. I enlighet härmed har fortifikationsförvaltningen upptagit de procentberäknade underhållsmedlen för befästningar och bergrum till 6 560 000 kronor. För hamnanläggningar har fortifikationsförvaltningen efter särskild uppskattning beräknat 400 000 kronor. Emellertid bör såsom riksräkenskapsverket framhållit den procentuella beräkningsmetoden liksom hittills tillämpas även beträffande delfondens hamnanläggningar. I överensstämmelse härmed beräknar jag i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag de procentberäknade underhållsmedlen till 6 623 000 kronor.

För innevarande budgetår har för iståndsättningsarbeten beräknats ett belopp av 2 100 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen har för nästa budgetår för ifrågavarande ändamål äskat 3 120 000 kronor. Jag kan emellertid icke tillstyrka att mer än 2 040 000 kronor anvisas för tillgodoseende av de mest angelägna av ifrågavarande behov.

Jag biträder i övrigt ämbetsverkens förslag och uppskattar sålunda medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader m. m. under befästningars delfond till $(6\,623\,000 + 2\,040\,000 + 250\,000 + 25\,000 + 10\,000 =)$ 8 948 000 kronor. Någon uppdelning av anslagsposten på särskilda delposter synes alltjämt icke vara erforderlig.

B. Avsättning till värdeminskningskonto.

I sitt avgivna förslag till inkomst- och utgiftsstat beräknar *fortifikationsförvaltningen* för avsättning till värdeminskningskonto ett sammanlagt belopp av 10 462 000 kronor, varav 3 503 000 kronor för arméns delfond, 940 000 kronor för marinens delfond, 4 149 000 kronor för flygvapnets delfond och 1 870 000 kronor för befästningars delfond.

Riksräkenskapsverket har icke något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning.

Departementschefen.

I överensstämmelse med myndigheternas förslag förordar jag, att för avsättning till värdeminskningskonto upptages för arméns delfond förslagsvis 3 503 000 kronor, för marinens delfond förslagsvis 940 000 kronor, för flygvapnets delfond förslagsvis 4 149 000 kronor och för befästningars delfond förslagsvis 1 870 000 kronor, eller sammanlagt 10 462 000 kronor.

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden.

Arméns delfond. I staten för budgetåret 1953/54 har förevarande anslagspost för arméns del upptagits till förslagsvis 2 165 000 kronor, varav omkring 1 620 000 kronor för bestridande av hyres- och arrendeutgifter.

Fortifikationsförvaltningen beräknar utgifterna under denna rubrik för budgetåret 1954/55 till 2 368 000 kronor, varav omkring 1 763 000 kronor för hyres- och arrendeutgifter, 150 000 kronor för bränsletillägg samt 455 000 kronor för bestridande av vissa i samband med förhyrningar och arrenderingar uppkommande utgifter.

Riksräkenskapsverket har icke någon erinran att göra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Departementschefen.

I enlighet med myndigheternas förslag beräknar jag för ifrågavarande utgifter ett belopp av förslagsvis 2 368 000 kronor.

Marinens delfond. I staten för budgetåret 1953/54 har under denna rubrik för marinens del upptagits ett belopp av förslagsvis 307 000 kronor, varav omkring 210 000 kronor för bestridande av hyres- och arrendeutgifter.

Fortifikationsförvaltningen beräknar utgifterna under denna rubrik för budgetåret 1954/55 till 320 000 kronor, varav omkring 223 000 kronor för

hyres- och arrendeutgifter, 20 000 kronor för bränsletillägg samt 77 000 kronor för kostnader i samband med lokalförhyrningar och arrenderingar.

Riksräkenskapsverket har icke något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning.

Departementschefen.

I enlighet med myndigheternas förslag synes för ifrågavarande ändamål böra beräknas ett belopp av förslagsvis 320 000 kronor.

Flygvapnets delfond. I staten för innevarande budgetår har förevarande anslagspost för flygvapnets del upptagits till förslagsvis 341 000 kronor, varav omkring 225 000 kronor för bestridande av hyresavgifter och omkring 70 000 kronor för fortsatt arrende av markområden för flygfältens befästningsanläggningar.

Fortifikationsförvaltningen beräknar, efter samråd med flygförvaltningen, utgifterna under denna rubrik för budgetåret 1954/55 till förslagsvis 347 000 kronor, varav omkring 236 000 kronor för bestridande av hyresavgifter, 65 000 kronor för arrende av markområden för flygfältens befästningsanläggningar m. m., 25 000 kronor för bränsletillägg samt 21 000 kronor för kostnader i samband med lokalförhyrningar och arrenderingar.

Riksräkenskapsverket har icke något att erinra mot de av fortifikationsförvaltningen gjorda beräkningarna.

Departementschefen.

För bestridande av ifrågavarande hyres- och arrendeutgifter m. m. beräknar jag för nästa budgetår förslagsvis 347 000 kronor.

Befästningars delfond. I staten för budgetåret 1953/54 har förevarande anslagspost upptagits till förslagsvis 1 366 000 kronor, varav omkring 210 000 kronor avsetts för hyres- och arrendeutgifter m. m. samt 1 150 000 kronor för förhyrningar av drivmedelsanläggningar.

Fortifikationsförvaltningen beräknar utgifterna för budgetåret 1954/55 till 1 504 000 kronor, varav omkring 204 000 kronor för hyres- och arrendeutgifter m. m. samt 1 300 000 kronor för förhyrningar av drivmedelsanläggningar.

Riksräkenskapsverket har icke något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning av anslagsposten.

Departementschefen.

I enlighet med förslaget beräknar jag för ifrågavarande utgifter ett belopp av förslagsvis 1 504 000 kronor.

Enligt det anförda kommer anslagsposterna till hyres- och arrendeut-

gifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden att tillhopa utgöra (2 368 000 + 320 000 + 347 000 + 1 504 000 =) 4 539 000 kronor.

INKOMSTER.

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.

Under denna titel redovisas de belopp, som över budgeten tillföres respektive fonder. Ersättningsbeloppen bestämmas i princip så att en förräntning efter 4 % erhålles på det vid respektive budgetårs ingång av fonderna disponerade statskapitalet, att i form av överskott tillföras riksstatsens inkomstsida. I statsverkspropositionen (bil. 6, punkterna 50, 88, 115 och 168) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1954/55 beräkna följande förslagsanslag, nämligen till

ersättning till arméns delfond	33 700 000
» » marinens delfond	10 500 000
» » flygvapnets delfond	18 000 000
» » befästningars delfond	15 500 000
	<hr/>
	Summa kronor 77 700 000

Med hänsyn till förut och i det följande omnämnda jämkningar av olika poster i statförslaget bör ersättningar för till statsmyndigheter upplåtna lokaler för nästkommande budgetår beräknas för arméns delfond till 33 701 000 kronor, för marinens delfond till 10 501 000 kronor, för flygvapnets delfond till 18 004 000 kronor och för befästningars delfond till 15 502 000 kronor, eller tillhopa 77 708 000 kronor. De i riksstaten under fjärde huvudtiteln beräknade anslagen bör å riksstaten slutligt uppföras i överensstämmelse härmed.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden.

Under denna inkomsttitel skall på de olika delfonderna upptagas särskilda delposter för inkomster av tjänstebostäder och uthyrningsfastigheter samt övriga hyror och arrenden.

Fortifikationsförvaltningen upptager under denna inkomstpost för arméns delfond 2 275 000 kronor, varav 1 250 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 675 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter samt 350 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

För marinens delfond beräknar fortifikationsförvaltningen ett inkomstbelopp av 820 000 kronor, varav 350 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 190 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter samt 280 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

För flygvapnets delfond beräknar fortifikationsförvaltningen ett inkomstbelopp av 720 000 kronor, varav 480 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 190 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter samt 50 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

Beträffande befästningars delfond beräknar fortifikationsförvaltningen ett inkomstbelopp av 290 000 kronor, varav 60 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 30 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter och 200 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

Riksräkenskapsverket har icke något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning av ifrågakvarande inkomstpost.

Departementschefen.

Med biträdande av myndigheternas förslag beräknar jag inkomsterna av hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden till $(2\,275\,000 + 820\,000 + 720\,000 + 290\,000 =)$ 4 105 000 kronor. I staten för budgetåret 1953/54 har under denna rubrik upplagits sammanlagt 3 980 000 kronor.

C. Inkomster av övnings- och skjutfält.

Under denna inkomsttitel skall å de olika delfonderna upptagas särskilda delposter för inkomster av jordbruksfastigheter (arrenden m. m.), inkomster av skogsfastigheter (skogsavverkning, varvid endast nettobeloppet upptages) och övriga inkomster (grusavverkning m. m.).

Fortifikationsförvaltningen upptager för arméns delfond under denna inkomstpost 1 350 000 kronor, varav 575 000 kronor såsom inkomst av jordbruksfastigheter, 625 000 kronor såsom inkomst av skogsfastigheter och 150 000 kronor i övriga inkomster.

För marinens delfond beräknar fortifikationsförvaltningen ett inkomstbelopp av 100 000 kronor, varav 35 000 kronor såsom inkomst av jordbruksfastigheter, 60 000 kronor såsom inkomst av skogsfastigheter och 5 000 kronor i övriga inkomster.

För flygvapnets delfond beräknar fortifikationsförvaltningen ett inkomstbelopp av 70 000 kronor, varav 30 000 kronor såsom inkomst av jordbruksfastigheter, 30 000 kronor såsom inkomst av skogsfastigheter och 10 000 kronor i övriga inkomster.

För befästningars delfond beräknar fortifikationsförvaltningen ett inkomstbelopp av 25 000 kronor av skogsavverkning.

Riksräkenskapsverket har icke något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning av ifrågakvarande inkomstpost.

Departementschefen.

Jag biträder myndigheternas förslag. Inkomsterna av övnings- och skjutfält beräknar jag i enlighet härmed till $(1\,350\,000 + 100\,000 + 70\,000 + 25\,000 =)$ 1 545 000 kronor. I staten för budgetåret 1953/54 har under denna rubrik upptagits ett belopp av 1 515 000 kronor.

D. Diverse inkomster.

Fortifikationsförvaltningen beräknar för arméns delfond inkomstposten till samma belopp som för innevarande budgetår, eller 50 000 kronor. Detta belopp motsvarar vad som av inflytande vårdavgifter för civila patienters vård å garnisonssjukhusen beräknas avse vederbörande fastigheters underhåll.

För marinens delfond beräknar fortifikationsförvaltningen samma inkomstbelopp som för innevarande budgetår eller 750 000 kronor, varav 700 000 kronor såsom ersättning för den å fonden redovisade fasta egendom, som disponeras av marinverkstäderna i Stockholm och Karlskrona, 40 000 kronor såsom ersättning till fonden för en av försvarets fabriksstyrelse disponerad, sjöförsvaret tillhörande verkstad och 10 000 kronor såsom bidrag till Skeppsholmsbrons underhåll samt vissa dockningsavgifter från enskilda.

För flygvapnets delfond beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna av flygfält till 60 000 kronor.

För befästningars delfond beräknar fortifikationsförvaltningen samma inkomstbelopp som för innevarande budgetår eller 20 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har icke någon erinran att göra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Departementschefen.

Med biträdande av föreliggande förslag beräknar jag inkomsterna under diverseposten för respektive delfonder till respektive 50 000 kronor, 750 000 kronor, 60 000 kronor och 20 000 kronor eller således till sammanlagt 880 000 kronor. Motsvarande belopp utgör i staten för budgetåret 1953/54 860 000 kronor.

Överskott.

Det överskott, som skall tillföras riksstatens driftbudget, bör såsom hittills varit fallet beräknas till 4 % på det vid respektive budgetårs början i fonden ingående kapitalet. I enlighet med riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1954/55 har överskottet å försvarets fastighetsfond i förslaget till riksstat beräknats för arméns delfond till 8 385 000 kronor, för marinens delfond till 3 920 000 kronor, för flygvapnets delfond till 7 190 000 kronor och för befästningars delfond till 3 515 000 kronor. Överskott att tillföras riksstatens driftbudget beräknar jag i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag till 23 010 000 kronor. Denna uppskattning av överskottet har legat till grund för den förut gjorda beräkningen av ersättningsanslagen.

I enlighet med vad jag i det föregående anfört har upprättats förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1954/55 (*Bilaga*).

Hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna omförmälda förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1954/55 (Bilaga);

dels ock för budgetåret 1954/55 under riksstatsens fjärde huvudtitel anvisa följande förslagsanslag, nämligen

Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond 33 701 000 kronor,

Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond 10 501 000 kronor,

Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond 18 004 000 kronor samt

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 15 502 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Broberg.

Bilaga.

Försvarets fastighetsfonds inkomster och utgifter enligt staten för budgetåret 1953/54 samt enligt förslaget till stat för budgetåret 1954/55.

<i>Inkomster:</i>	1953/54 Kronor	1954/55 Kronor
<i>A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:</i>		
1. Arméns delfond	32 748 000	33 701 000
2. Marinens delfond	11 163 000	10 501 000
3. Flygvapnets delfond	17 488 000	18 004 000
4. Befästningars delfond	15 286 000	15 502 000
Säger	76 685 000	77 708 000
 <i>B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden:</i>		
1. Arméns delfond	2 200 000	2 275 000
2. Marinens delfond	790 000	820 000
3. Flygvapnets delfond	700 000	720 000
4. Befästningars delfond	290 000	290 000
Säger	3 980 000	4 105 000
 <i>C. Inkomster av övnings- och skjutfält:</i>		
1. Arméns delfond	1 300 000	1 350 000
2. Marinens delfond	100 000	100 000
3. Flygvapnets delfond	90 000	70 000
4. Befästningars delfond	25 000	25 000
Säger	1 515 000	1 545 000
 <i>D. Diverse inkomster:</i>		
1. Arméns delfond	50 000	50 000
2. Marinens delfond	750 000	750 000
3. Flygvapnets delfond	40 000	60 000
4. Befästningars delfond	20 000	20 000
Säger	860 000	880 000
Summa	83 040 000	84 238 000

	1953/54 Kronor	1954/55 Kronor
<i>Utgifter:</i>		
<i>A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:</i>		
1. Arméns delfond	22 423 000	23 120 000
2. Marinens delfond	7 796 000	6 991 000
3. Flygvapnets delfond	7 612 000	7 168 000
4. Befästningars delfond	9 145 000	8 948 000
	Säger 46 976 000	46 227 000
 <i>B. Avsättning till värdeminskningsskonto:</i>		
1. Arméns delfond, förslagsvis	3 450 000	3 503 000
2. Marinens delfond, förslagsvis	860 000	940 000
3. Flygvapnets delfond, förslagsvis	3 775 000	4 149 000
4. Befästningars delfond, förslagsvis	1 820 000	1 870 000
	Säger 9 905 000	10 462 000
 <i>C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:</i>		
1. Arméns delfond, förslagsvis	2 165 000	2 368 000
2. Marinens delfond, förslagsvis	307 000	320 000
3. Flygvapnets delfond, förslagsvis	341 000	347 000
4. Befästningars delfond, förslagsvis	1 366 000	1 504 000
	Säger 4 179 000	4 539 000
 <i>Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:</i>		
1. Arméns delfond	8 260 000	8 385 000
2. Marinens delfond	3 840 000	3 920 000
3. Flygvapnets delfond	6 590 000	7 190 000
4. Befästningars delfond	3 290 000	3 515 000
	Säger 21 980 000	23 010 000
	Summa 83 040 000	84 238 000